

Szegény sorsból — országok élére

Korunk vezető nagy államférfiai közül úgy sebtében néhány közmertt egyéniséget ragadunk ki, akik alacsony sorsból emelkedtek kortársaik fölé, szegény polgári vagy paraszti sorsból.

Az első hely okvetlenül Mussolini Benitót, a fascista Olaszország megmentőjét illeti. Ő világhistoriát nevet biztosított magának még akkor is, ha a nevéhez kapcsolódó társadalmi és államrend már hónap felborulna, Mussolini szegény romagnai kovácsmestere volt a fia. Apját úgy emlegetik, mint anarchista hajlamú embert és forradalmár volt ő maga is elhírdetve a fegyvert fogva. A Duce-t gyermek- és fiatalkorában sokat verte és hányta ide-oda az élet. Volt néptáncos, munkás, huszeszandó korában még cementet habart mint egyszerű kőműveslegény.

Szenvedélye az olasz szocializmus széles balszárnyához sodorta és olyan hevesen agítált a fennálló rend ellen, hogy kénytelen volt a hatóságok üldözésével elhárítani menekülnie. Hosszabb ideig töltött Svájcban, ahol tanulni is kezdett és bejárta a lausannei egyetemre mint hallgató. Megfordult Ausztriában is még pedig Trientben, az olasz irredenta-mozgalom fészkeiben, ahol egyik olasz lapnál dolgozott. Akkor kapott amnestiát és visszatérhetett hazájába. Az "Avanti"-nak, az olasz szocialisták vezető lapjának lett a munkatársára és közben antimilitarista ígészlet miatt hat hónapi börtönrre ítélték.

Mussolini gondolkodása a világháború elején át alakuláson ment keresztül. Társadalmi forradalmárból egyszerre nemzeti forradalmárrá lett és háttér fordítva a szocializmusnak, a központi hatalmak ellen való beavatkozás mellett agítált. A háborúban mint altiszt vett részt és súlyosan meg is sebesült. Olaszország szétvált állapotban érte meg a fegyverszünetet. A liberális kormányok nem tudván fenntartani a belső rendet, a szeretlen moszkvai bolszevista agitációnak csaknem szabad folyást engedtek. Mussolini úgy látta, hogy elérkezett a cselekvés órája, mindjárt a fegyverszünet után megszervezte az első fasciót.

Mussolini nyolc esztendő a-

latt átforgatta Olaszországot. Három jó tulajdonságának köszönheti sikerét: tetterű, a gyakorlati bölcsesség és a példátlan becsületesség.

Angolországnak két proletárszárnyasú nagy embere van, akiknek történelmi jelentősége tagadhatatlan: Lloyd George és Ramsay MacDonald.

Lloyd George walesi földművesek gyermeke. Nagybátyja, az egyszerű varga tanította, annak támogatásával végezte el az egyetemet, ahol ügyvédi diplomát szerzett. 1916-ban, a világháború kritikus időszakában állt az angol koalíciós kormány élére és miniszterelnöksége fordulópontot jelent a világháború történetében. Az egykor pacifista, háború ellen izgató Lloyd George azzal az elhatározással vette át a kormány vezetését, hogy az angol nemzet összes erőit a hadviselés szolgálatába állítja. A lordok és a nagybirtokosok rendszer ellen izgató baloldali irányúnak legkíméletlenebb megsemmisítőjévé lett. Legnagyobb ellenfele, a szélső konzervatívok is elismerik ma hogy egyedül Lloyd George személyes érdeme az, hogy Anglia megnyerte a világháborút.

MacDonald, a mostani angol miniszterelnök, Lossiemouth elhagyott skót faluban, halász-kunyhóban pillantotta meg a napvilágot. Ebből a nyomorúságos környezetből indult el a leg-nyugatibb politikai pályák egyike. MacDonaldot származása ahhoz a körhöz kapcsolta, melyből származott: ő lett az angol milliós munkástömegek vezére s az ő nevéhez kapcsolódik a brit szigeteken politikailag talán legerősebb pártjának fel- emelkedése egy kis politikai csoportból hatalmas kormány- képes alakulattá.

Küzdelmes pályát futott meg. Volt néptáncos, írrok s Londonba jutva, egy liberális képviselőnek lett a titkára. Itt kezdett el tanulni, mint rendkívül hallgató a londoni egyetemen. MacDonald forradalmár, de a szó- naker nem, alkotó értelmében. Forradalmár annyiban, hogy a rcszsz, bizonytalan jelen helyén meg akarja gyökeres reformok- kal alapozni a jövőt. A szocializ- mus nála nem cél, amelynek a fanatikusok mindent fel akar- nak áldozni, hanem csak esz-

köz, amely legfeljebb irányelve- ket nyújt, esetleg néhány hasz- navehető utmutatást.

MacDonald csak éret egyet a marxistákkal, hogy a mai társadalmi és termelési rend nem jó, tehát változtatni javítani kell rajta. A szocializmust általa- kitotta az angol nemzet élet- és világszemléletéhez. MacDonald szocialistának vallja magát, de elsősorban mégis csak angol és ebben a kérdésben nincs semmi különbség közte és legszélsőbb ellenfelei között.

Alacsony sorsból küzdötte fel magát Mustafa Kemal is, Törökország diktátora s a modern Törökország megteremtője. Még a háború előtt tűnt fel mint az "Ifjú-török" mozgalom buzgó harcosa. Kemal államférfi és hadvezér egy személyben. Az összeomlás után állott Mustafá Kemal a török nemzet élé- re. Nagy gyorsasággal, alig pár

hónap alatt egyesítette az ösz- szes nemzeti erőket és fellelme- re az ország földrajzi fekvésé- nek megbecsülhetetlen értékét — amit a háború utáni zavaros idők magyar "vezérei" oly botor- ul semmibe se vettek — és ki- űzte a görögöket Kis-Ázsiából. A nagy török győzelem elkerül- hetlenné tette a Törökország- megállapodás békeszerződés re- vizióját.

Hajdan, a feudális korban, az arisztokrácia tagjai abban a hit- ben éltek, hogy ők több tehet- séggel születtek a világra, mint a pór- vagy munkás-osztályból származók. A francia forradal- om után kezdődő társadalmi ki- egyenlítés megcáfolta ezt a hi- delmet. Az előadott példák is azt bizonyítják, hogy a gondvi- les nem születés, vagy társad-almi osztályok szerint mérni az ő adományait.

Balla Antal.

SZERVEZETBEN AZ ERŐI LE A KÉNYSZERMUNKÁVALI Ujság

Munkás
JÓL FIZETETT MUNKÁK RELIEF HELYETT — OT NAPOS MUNKÁHETET, HET ÓRAS MUNKANAPOT A KIHASZNALÁS BUNTE- TÉSÉT — MUNKÁS-KEP- VISÉLŐKET OTTAWÁBA!

Ujság
A MUNKÁSKÖLTI-BAL- ESETI-S ÖREGKORI BIZ- TOSÍTÁS ORSZÁGOS KI- TERJESZTÉSÉRE — AZ ÖZ- ZEMEK SZÖVETKEZE- ZEKKE ALAKÍTÁSÁT — AZ ÜZSORA KIIRTÁSÁT!

MEGBÜNTETETT a winni- pegi rendőrbíróság egy kértész, aki főmunkásait fizetésükben megrováidította. A Minimum Wage Board ellenőrének felje- lentése alapján került törvény- elé Volkart kertészvállalkozó, akit 15 nap elzárásra, ezenkívül pedig \$33.71 esedékes munka- bér azonnali kifizetésére köte- lezték.

MEGFELLEBEZTÉK a Bra- cken kormány 2%-os jövedelmi adórendelkezését a Manitoba te- rületén lakó kincstári alkalmaz- zottak. Az ottawai birodalmi kor- mány közvetlen hatásköre alá tartozó köztisztviselőket az vitat- ják az érdekes perben, hogy rá- juk nem alkalmazható a 2%-os manitobai jövedelmi adó.

A SÜTŐ-IPARI munkásság ki- szákmányolásának akar véget- vetni Nyugatkanada pékjelenek mozgalma, melyet Stevens ke- reskedelemügyi miniszter előtt ismertettek az ottawai parla- ment vizsgálót során. A pékek betiltatták a jelenleg divatos a- jándék-osztogatást, mely nem

egy esetben azt jelenti, hogy az előállítási áron alul kerül for- galomba a kenyér, minek vége- eredményben a sütőmunkások fizetik meg az árát.

A SZÁLLÍTÓ vállalatok új- tervezetét dolgozták ki, mely- nek révén úgy a saját, mint munkásaik érdekeit meg szeret- nék védeni, természetesen a fo- gyasztók rovására. A múlt től- folyamán ugyanis olyan erős- volt a verseny a fuvarozók kö- zött, hogy csak nagy nehézsé- gek árán tudták üzembent tar- tani vállalatukat és munkásalk- nak alig fizettek valamit.

20 EZER munkást vesz fél az ontariói kormány a Trans-Can- ada műt meg e nyáron meg- építendő 250 mérföldes szaka- szán. A vállalkozókat írásban kötelezte a torontói utügyi mi- niszter, hogy rendes munkabé- reket fizessenek és ahol csak le- lehetőségek, kerüljék a gépek hasz- nálását. Az ottawai kormány ki- jelentette, hogy csakis abban az esetben nyújt pénzügyi segítsé- get a nagy munka befejezésé- hez

ha megfelelő arányban alkal- maznak emberi munkaerőt.

ULTIMATUMOT küldött ezer sztrájkoló famunkásnak a for- francesi papírgyár. A felszólítás szerint a gyárat egy hónapi idő- tartamra lezárják, amennyiben az alkalmazottak május 2-án délig nem jelentkezik munká- ba. Miután ez nem történt meg a szakszervezet new-yorki elnöke kezdett tárgyalásba bocsátkoz- ni a gyárral, mely arra hivatko- zik, hogy a sztrájk miatt rende- léseinek nagy részét elvesztet- te.

MONTREAL, melynek ruha- gyárai hírhedtek alacsony mun- kabérekéről, ismét szerepelt a szakszervezeti közlönyökben. Mig három évvel ezelőtt 40-50 dollárt kerestek hetenként a hozzáértő gumikabát-szabászok addig jelenlegi munkabérek 10-18 dollár között mozognak. A Montrealban alakulóban levő In- ternational Garment Workers Union szakszervezeti uton igyek- sik magasabb munkabért elérni tagjainak.

NOVA Scotia Pictou bányavi- dékének munkásai hosszas bérharc után megegyeztek munka- adókkal. A régóta húzódo bérkérdésben a munkásság képvis- séli teljes megegyezésre jutot- ta a vállalatokkal, úgyhogy a legtöbb érdekelt bányában újból felvették a munkát.

A TRANS-CANADA ut építé- séniel honfitársainkól kapott ér- tesüléseink szerint nem fizetnek többet 25 centes órabérről, vi- szont könyörtelenül hajtják le a munkásokat. Több magyart le is fizettek az első hét végén, a Manitobából Kenora-ba utazók nagy részét pedig fél sem vették munkába azon ürüggyel, hogy csak ontariókat alkalmaznak.

A RELIEF-konyhákban levő- ket — egyelőre ellenőrizhetet- len hírek szerint — hamarosan kiküldik a kempekre, hacsak maguk nem keresnének elhe- lyezkedést a farmokon. Állítólag ezentul is csak öt dollár al- karnak fizetni havonként a kényszerszermunkásoknak, ami el- len érelyesen tiltakoznak a köz- ellátáson levők.

A CIPÉSZMUNKÁSOK válto- zatlan eréllyel folytatják tovább

bérmozgalmukat. A sztrájkban- álló üzemek több mint 70 száza- lékában megindultak már a tár- gyalások és több üzemben létre- jött a megegyezés is. Ennek ér- telmében a munkásság 10-30 százalékos béremelésben része- sült. A többi üzemmel még foly- nak a tárgyalások. Az olyan cé- geknél, ahol semmi kllátás nincs a megegyezésre, az intézőbizott- ság beszűntette a mozgalmat és az ilyen cégek munkásait elköz- vetítették olyan munkahelyekre ahol a magasabb béreket fizetik már a munkásoknak. A cipőgyá- rosok és munkáltatók azt állít- tották, hogy a munkásoknak sokkal magasabb az átlagos heti fizetése, mint azt a sztrájkoló- k állították. A munkáltatók vi- szont elhallgatják azt, hogy az ilyen magasabb fizetések abban rejlik magyarázatukat, hogy a munkások egy hét alatt 60-70 órát dolgoztak.

PEKSZTRAJK fenyeget Nagy- kanizsán a szigorú malomellen- őri intézkedések miatt. Cseh La- jos sütőmester üzletét egy ma- lomellenőri jelentés folytán be- zárták. Ha a bezárt műhelyt há- rom napon belül nem engedik megnyitni, a nagykanizsai sütő- üzemek sztrájkba lépnek.

A MAGYAR Állami Gépgyá- rak újabban ismét 2000 mun- kást foglalkoztat, egyes mühe- lyeinek azonban annyi a mun- kája, hogy már túlorában is dol- gozta a munkások. Boráros- téri Duna-híd vaszerkezete még az idén elkészül. Sok mun- kát ad az indiai kazánrendelés s aranyespekulációra.

Jugoszlávia részére készülő va- suti mozdonyok.

HAZAI lapokban az a hír je- lent meg hogy a rózsaszentmár- toni szénbánya beszűntette üze- mét és elbocsátotta munkásait. Mint kiderült a bányá váltótal- lanul a régi keretek között ü- zembent van, az országos villa- mosítás és a lignitmelesítés ér- dekében uttörő munkát végez s a környék sokszáz munkácsa- lójának nyújt állandó megélhe- tést.

MILLIÓKAT NYERTEK A SPEKULANSOK

A londoni tőzsdén példátlan- yagonokat kerestek egyes em- berek néhány nap alatt a nyugat- afrikai aranyrészvények robban- násszerű emelkedésén. Williams londoni tőzsdés néhány nap a- latt félmillió font tiszta nyere- ségre tett szert aranyrészvényel- vel. Elmondotta, hogy eddig már háromszor szerzett nagy va- gyont, de mindannyiszor tönkre- ment. Most okja a tapasztalato- kon. A nyereségből 100.000 fon- tot rögtön félrelet esztéjtáradék- ra. Három más pénzember- u- gyancsok aranyespekuláció- ségtségével fejenként egy-egy mil- lió fontot, 5-5 millió dollárt ke- resett ő nap alatt.

Az irálai nyereségek lehetősé- ge a kisembereket is izgalomba hozta. A lap figyelmezteti a kisembereket, hogy apró össze- geket ne kockáztassák a meg- lelhetősen veszélyesnek látszó aranyespekulációra.

HARMADIK ÉVE ÖRVENDEZTETJÜK MEG KERTÉSKE- DŐ ELŐFIZETŐINKET KIVÁLÓ MINŐSÉGŰ, CSIRÁKÉPES

INGYEN KONYHAKERTI VETŐMAGVAK

szétosztásával. — 80 cent értékű magot kaphat ajándékba!

Eppen a megélhetéssel folytatott nehézségek könnyítése céljából határozta el a "Kanadai Magyar Ujság", hogy mindazon olvasóinak az idén is teljes konyhakertre elegendő vetőmagot ad ajándékba, ha előfizetésének rendezése címén két dollár KÖZVETLENŰL a kiadóh- valtaba beküldi. Az egyik nagy kanadai magkereskedéssel kötött megá- lapodás értelmében több mint 80 cent értékű, kiváló minőségű vető- magot küldünk ki postai bérmentéssel mindazonok, akik ezt a ki- nálkozó alkalmat nem akarják elszalasztani. A tiznyolc fajta konyha- kertti vetőmag-gyűjtemény a következőkből áll:

1. BAB (zöld avagy vajbab), "Improved Golden Wax", 1 ounce sulyu csomag, különösen korai, egy láb magasra nő, bőtermő bokros fajta.
2. BORSÓ (zöldborsó) "American Wonder" 1 ounce sulyu csomagban, egyike a legnépszerűbb, korai fajtáknak, mely a legészakibb vidéken is bőtermést biztosít.
3. HAGYMA (vöröshagyma) "Jellow Globe Danvers" 1 nyolcad ounce csomagban, bőtermő, téliire is nagyserűen eláll.
4. KALARABÉ "White Vienna Kohl Rabi" 1 ounce, zamatos, nagy termést ad, nem fás, nem pudivás fajta, nyersen is igen élvezetes.
5. KAPOZTA "Danish Ball Head" 1/8 ounce, nem kevesebb, mint 1000 fontot nyomó termést ad, hatalmas, kemény fejeket ígér.
6. KUKORICA (csemege vagy asztali tengeri) "Golden Bantam" 1 ounce, elismerten a legkiválóbb amerikai minőségű, 7 inch hosszúra megnövő csutkán 8 soros izletes termést ad.
- Kiváratra eredeti éhazat Havtani-féle fekete kukoricából küldhetünk egy próba-csomagot azoknak, akik tavaly még nem próbálták ki azt a kiváló fekete-szemű csemeget. Írja meg a rendelésüket, hogy a Havtani, avagy "Golden Bantam" kukoricamagot kívánja!
7. PAPRIKA (husos zöldpaprika) "Ball Nose or Large Bell" két láb magasra nő, színe 3 inch hosszú és 2 inch átmérőjű édes zamata gyümölcsöket hoz, töltött paprikának, úgyszintén nyersen is kiváló.
8. PARADICSOM "Earlans", a legkiválóbb korai, gyönyörű vörvöröse érő fajta, mely idejében való kacsózás esetén igen bőtermő.
9. PASTERNAK "Half Long Guernsey" 1/4 ounce, a Kanadában legjob- ban bevált, 10 inch hosszú változat, amely egész télel eláll.
10. PETREZSELYEM, valódi tengerentúli "Turnip Rooted Parsley", melyet meg sem vásárolhat a magkereskedésben. Gyökere izletes, zöld levele pedig valódiósok tárháza az élet-erősítő "Vitamin"-nak. Jó ma- gyar leveles el sem képzelhető petrezselem zöldje nélkül!
11. RETEK (asztali retek) "Sparkler White Tip", 1/4 ounce, a legroho- mosabb növő kerti gyümölcs, mely minden héten friss termést ad, ha bizonyos időközökben vetjük.
12. SALATA "Black Seeded Simpson" 50 láb hosszú sor vetésére ele- gendő, nagyfejlő, korai fajta, kiválóan gyenge minőségű.
13. SÁRGAREPA "Chantenay Half Long", 1/4 ounce, a legfinomabb zöldségfélék egyike, melynek nyers állapotban való fogyasztása is igen egészséges.
14. SPENÓT (laboda vagy paraj) "Bloomsdale or Savoy" 1/4 ounce, a legkorábbi főzelékfélék egyike, melyet már a legelső tavaszi napon elvethetünk, majd később utána vethetünk, hogy egész nyárra ellát- hassuk magunkat ezzel a rengeteg "vitamin" táplálékanyaggal rendel- kező veteményvel.
15. SÜTŐTÖK "Sugar Pie-Pumpkin" 10 inch átmérőre növő cukor-édes csemege, mely nemcsak sütte, hanem sült-tésztában is elcsodendő.
16. TÖK (tökkaposzta) "Long White Trailing", 1/4 fészekre elegendő mag, mely megfelelő gondozás esetén még az északi vidékeken is kiválóan finom termést ad.
17. UGORKA "Improved Long Green", savanyításra a legkiválóbb fajta.
18. VÖRÖSRÉPA (cékla) 1/4 ounce, mely mintegy 25 láb hosszú sor ve- tésére elegendő, téliire is eláll.

A fenti kerti magvakon kívül GYÖNYÖRŰ VIRÁGMAGOKAT is küldünk ki, szintén bérmentéssel, mindazonok a honfitársainknak, akik EGY ÉS FELEVI előfizetés, azaz \$3.00-t küldenek be kiadóhivatalunkba az előbb felsorolt és a következők magokért:

TIZENKÉT SZEBBNÉLSZEBB VIRÁGFAJTA, úgymint 1. Buzavirág (Bachelors Button), 2. Dismák (Poppy) 3. Futóka (Climbers), 4. Kék nefejejt (Forget-me-not) 5. Mályra (Holyhocks) 6. Oroszlán- száj vagy látika (Snapdragon) 7. Gesztróza (Aster) 8. Petunja 9. Reseda (Mignonett) 10. Szalmavirág (Everlasting), 11. Szarkaláb (Larkspur) és 12. Viola.

Ismételtlen hangsúlyozzuk, hogy miután a vetőmagvak beszerzé- se nekünk is kiadást jelent, csakis azoknak küldhetjük meg az értékes gyűjteményt, akik előfizetésük rendezése fejében két, azaz három dol- lár közvetlenül kiadóhivatalunknak küldenek be.

PUSZTULÓ MAGYAR NAGY AMERIKÁBAN

IRTA: GONDOS SÁNDOR

Sághi Kovács János egyszerű magyar szellemű szülők gyermeke volt. A "shági" előnév viselésé- re nem volt nemesi állmálisa. Ugy ragasztották azt könnyebb- ség okából, mert hogy a nagy amerikai város nyugati negye- dében is lakott egy Kovács Já- nos, akit háva után "vörös" Ko- vács néven emlegettek és a Kossuth telepen is akadt egy Kovács János, a "kacska" Ko- vács János, aki viszont kaszált járás közben lábival. Sághi Ko- vács a város keleti részében la- kott. Ságh községből származ- zott; ezért emlegették "sághi" néven.

Sághi Kovács János reggel hat órakor ment el hazulról. Ne- héz, vastag talpu lábbelben, kop- pot gyűrött ruhában, mivel hogy munkát keresett. Az Ur- nak 1930-ik esztendejében. Ugy gondolta hogy ha ott fognak va- lahól, had legyen készen az i- gávosmásra. Jó ruhán nem muljk a kenyér gondja, másnap reggelig úgy járta a gyárakat, hogy ha felfogadnak valahol, nyomban meg is legyen a napi keresete.

De Dayton városában, Ohio államban, nem volt olyan gyár, amelynek Sághi Kovács János munkabíró, erős karjaira szük- sége lett volna. Nem volt szük- sége ma, nem volt tegnap és im- már háromnegyed esztendeje, ami két keze munkája után élő embernek keserű sors. Még jó, hogy az asszony a szivargyárba járhat. Igaz, hogy ott nagyon le- vágják a szakmánya munka bé- rére, de azért csak megkeres any- nyit, hogy a készhez ne nyulja- nak. Hanem azért keserves állap- ot az, hogy ahol olyan kemény, munkabíró ember a gasda, mint

Sághi Kovács János, ott az asz- szony keze után éljenek.

Mikor a szürke vasat öntő- gyár kapuja felett ebéd előtti ti- zenegyet mutatott a nagy óra, akkor Sághi Kovács János nagy- kórt sóhajtott, szemére huzta a kalapot, sarkon fordult és meg- indult hazafelé.

— Felmelegitem a maradék lencsét — mormogta magának — hadd egyék valami jót az asszony, ha déiben hazaszalad.

Ahogy azonban a konyhaajtó felé került volna, hogy kinyissa, mert tisztességes amerikai ma- gyar hátulfelelőrl jár Ameriká- ban a házba, tárva-nyitva ta- lált maga előtt mindent. Ott állt az asszony a konyhaasztal mel- lett, erősen nekigyűrűközte.

Sághi Kovács János szinte kővé meredt a nagy bámulattól.

— Hát te, Eszter, mit csinál- sz itt?

— Cspedetet gyurok a len- csébe.

Látta azt Sághi Kovács uram szó nélkül is, de azért megké- rdezte:

— Cspedetet? Hát bizony az bizonyos, hogy a cspedetet na- gyon jó a lencsébe, de ha te cspedettel vesződöl, mi lesz ak- kor a szivargyárral?

A jóvaló asszony nagyot rántott vállán és közömbösen magyarázta:

— A gyár ott van most is, a- hol azelőtt volt. Csak éppen minket küldtek haza befelé, hogy majd visszahívunk ben- nünket, ha újra kellünk. Nem maradt ott senki, híromdónak se.

Ránézett az urára habozva, kérdő szemmel.

— Hát kelmed, édes uram, talált-e?

Sághi Kovács János szomo- ryan sóhajtott és lemondólag le- gyintett kezével. Nem kellett ahhoz a mozdulathoz magyará- zó. Értett abból az asszony be- széd nélkül is.

Az izes cspedet lassan meg- sgyűrődött, forró vizben puhára főtt, füstölthöz izes levében ké- szült lencsével elkeveredett, fe- zekete borssal kellően meghintó- dott. Jó volt az nagyon, de azért szinte kifordult az első falat Sá- ghi Kovács János szájából úgy, hogy az asszony ijedten meredt reá:

— Beteg-e kelmed, gazdám? Sághi Kovács János gondok- tól révedező szemekkel nézett asszonyára és csendes szóval kérdezte:

— Mennyi pénzünk van a háznál, Eszter?

— Hogy mennyi? Tudja ezt kelmed csakugy, mint jómagam 63 dollárunk.

Sághi Kovács János elgondol- kodott. Lassan forgatta a szót, csendesen mondogta:

— Hajgatók koma is tartozik tíz dollárunkkal. A koma már negyedik hete dolgozik a város- nak. Uccát seper. Ha kérjük tő- le a tizet, bizonyosan meg is adja. Azzal lesz hetvenhárom.

— Mit akar kelmed azzal a tizzel?

Sághi Kovács János nem fele- lt a kérdésre, hanem tovább számolgotatott hangos szóval, hogy Eszter asszony is értsé.

— Az öreg bankban pedig ma- gyarok kerekben hater dollárunk, ahhoz, most, hogy megint for- dult a fél esztendő, hozzáadják a kamatotok. Az is kitesz szá- husz dollárt. A ház megér leg- alább ötzetet...

— Annyit bizonyosan megér, ha van rá vevő.

Sághi Kovács János nagyot bólintott fejével és keményen mondogta:

— Van!

— Már mint hogy vevő len- ne?

— Az! Balogh Andrásék. Ket- tőhármas össze is kaporítottak, három meg ad erre a házra a nagy takarék. Meg is ígérték

már, csak éppen az írásokat vi- gyűrűbe.

A jóvaló asszony a rémül- lettől fehérre sápadt és nyögve dadogta:

— Kelmed eladná a házun- kat?

Sághi Kovács János odavá- gott kemény öklével az asztalra és kimondta a nagy szót:

— El azt, Eszter, mert hogy hazamegyünk.

Csak öreg amerikai magyar értheti a szulát annak, hogy mit jelent az, mikor a Sághi Ko- vácsok az asztalra csapnak öklükkel és kimondják a szót hogy hazamegyünk. Husz-huszonöt, gyakorlati harminc esztendő a- merikai élet után, mikor már házat szerzett az öreg bevándor- ló, otthont alapított, polgárleve- le van az új hazában, ellenköt is választott, egyleti tisztségeket viselt, hej be nagy elhatározás kell ahhoz a szóhoz, hogy haza- megyünk.

Sághi Kovács János csende- sen magyarázta:

— Nekem éppen elég volt kil- enc teljes hónapig munkanél- küli. Most meg te is, Eszter. Ki tudja, hogy meddig tart ez így?

A készből éljünk? Annak, ha a koma meg is adná a tizet, ha- mar érjük végét. A bankhoz nyuljunk? Befelé nehezen ment, tudod Eszter, hogy milyen las- casakán gyűlt, de ha egyszer megindult, kifelé gyors ám, mint a záporosó. Hidd meg ne- kem, jobb nekünk, ha hazame- gyünk. Van nekünk házuk is, meg földünk is Ságbon. Igaz, hogy nem nagy tag, de tizezren felül vizünk haza készpénz- ben. Hatszorosat éri az pengő- ben.

Trefálkoinzi akart volna az ember, hogy a keserűségnek élet- vegye:

— Meglátod asszony, annyi tenger pénz hírére, még közsé- gi bírónak választják a te uradot.

— Ugy én. Ugy gondolom. Estére szőlők is Baloghéknak, hogy aláírjuk.